

Aldis Freibergs
Lejasciemā
2015. gada augustā.

Foto: Inga Freiberga

Aldis Freibergs

24.08.1965.–06.12.2022.

2022. gadā esam zaudējuši Aldi Freibergu – putnu gredzenotāju, vienu no Latvijas Ornitoloģijas biedrības dibinātājiem (1985. gadā), kurš putniem veltījis 43 savas dzīves gadus.

Aldis Freibergs par putniem sāka interesēties skolas laikā. Kādu dienu 1979. gadā Aldis iepazinās ar ornitologu Jāni Baumanu, kurš kļuva par zēna pirmo skolotāju putnu lietās. Šo dienu Aldis uzskatīja par ļoti svarīgu savā dzīvē – gluži vai otro dzimšanas dienu. Alda aicinājums bija dārzniecība, kuru viņš mācījās Mežotnes 3. Lauku profesionāli tehniskajā skolā, bet vēlāk jau neklātienē Ogres Meža tehnikumā apguva arī mežsaimniecību. 1986. gadā Aldis pārcēlās uz Lejasciemu, kur strādāja gan par mežstrādnieku, gan

vēlāk par mežsargu un kopa ģimenes viensētu meža vidū. Kā mežsargs Aldis varēja putniem pievērsties ne tikai brīvajā laikā, bet arī darba pienākumus veicot.

1979. gadā kļuvis par putnu gredzenotāju, Aldis gredzenoja putnus dzimtajā Džūkstē un pēc Jāņa Baumaņa uzaicinājuma kā brīvprātīgais palīgs piedalījās putnu migrāciju pētījumos Papē. Agris Celmiņš Aldi iesaistīja Eiropas gredzenošanas centru savienības (EURING) pirmajā koordinētajā projektā “Acroproject”, un Aldis 1986.–1988. gada vasaras nogalēs Liepājas ezera niedrājā Reiņos ar tikliem ķēra niedru ļaukus. Putnu gredzenošana kļuva par Alda aizraušanos visas dzīves garumā, un ziņas par gredzenoto putnu atradumiem ir papildinājušas informāciju

par daudzām sugām. Aldis Freibergs apgredzenojis 54 015 putnus, lielāko daļu no tiem – ķerot tiklos Lejasciema pagasta “Tirzmalās”. Viņš pret šo vaļasprieku attiecās metodiski un ik gadu laiku no 1. augusta līdz 15. septembrim (vēlāk – 30. septembrim) veltīja putnu ķeršanai iepriekš sagatavotās tīklu joslās. (Vairāk – Alda 2015. gada rakstā: ej.uz/lejasciems.)

Aldis pats gan gatavoja tīklus putnu ķeršanai, gan izgatavoja gredzenus. Kā atceras Agris Celmiņš, padomju gados, kad gredzenotājiem centralizēti izsniedza tikai gredzenus ar Maskavas uzrakstu, Juris Rūte bija sagādājis “gredzenu automātu”, lai varētu izgatavot gredzenus ar uzrakstu “Latvia Riga”, un 80. gadu beigās Aldis ar šo iekārtu Papes stacionāra

vajadzībām izgatavoja gredzenus mazajiem putniem (sērija F un bezsērijas) visai sezonai. “Gredzenu automāts” bija neliels paralēlskaltnis ar maināmiem “dornīšiem”, gredzenu uzrakstus un ciparus uzsita uz alumīnija plāksnēm, kuras pēc tam sagrieza un gredzenus uzlocīja uz stieņiem. Vēlāk Aldis ar šo iekārtu gatavoja putnu gredzenus Lejasciemā, Latvijas Gredzenošanas centram ziņojot uzsistos un izlietos gredzenu numurus. Šo darbu viņš turpināja, līdz Gredzenošanas centrs gredzenotājus sāka nodrošināt ar gredzeniem “Latvia Riga” pietiekamā daudzumā.

Kad 1980. gadā sākās datu vākšana Pirmajam Latvijas ligzdojošo putnu atlantam (1980–1984), Aldis kļuva par aktīvu dalībnieku tajā un vēlāk nākamajos atlantos, apsekojot lielu skaitu kvadrātu. Aldis aktīvi piedalījās arī ziemojošo ūdensputnu uzskaitē, 1984. gadā skaitot putnus Lielupē posmā no Jelgavas līdz Kalnciēmam, bet vēlākajos gados, kad dzīvoja Lejasciemā, ik ziemu apsekoja upīti pie Sudala ezera un neaizsalstošos upes posmus Gaujā pie Lejasciema. Aldis aktīvi piedalījās naktsputnu uzskaitēs un arī citos monitoringa projektos, palīdzot iegūt nu jau vēsturiskos datus par daudzām sugām kā pamatu mūsu zināšanām par putnu skaita

izmaiņām Latvijā 20. gs. beigās un 21. gs. sākumā.

Aldim Freibergam pieder ceturtais vidējā dzeņa novērojums Latvijā – 1983. gada 1. martā Mežotnē. Aldis arī pirmais pierādīja vidējā dzeņa ligzdošanu Latvijā, 1985. gadā atrodot ligzdu Aizupes parkā.

Pieminēšanas vērti ir trīs grīšļu ļauķi, kurus Aldis “Acroproject” ietvaros noķēra tiklos Liepājas ezerā (1986. gada 1. augustā un 1988. gada 25. un 28. jūlijā).

2011. gada 18. septembrī Aldis Freibergs atklāja jaunu putnu sugu Latvijā – ziemeļu ļauķīti *Phylloscopus borealis*, Lejasciemā to noķerot tiklos gredzenošanai. Tas arvien ir šīs sugas vienīgais novērojums Latvijā!

Aldis bija aizrautīgs un draudzīgs. Kā atceras Oskars Keišs un Agris Celmiņš, Aldis vienmēr sasveicinoties apveltīja ar spēcīgu, atmiņā paliekošu rokasspiedienu (“braucam pūcēs!”). Aldim bija augsta taisnīguma izjūta, un katrs darbs tika veikts pēc labākās sirdsapziņas.

Aldis Freibergs mīlestībā pret putniem dalījās ar savu ģimeni – sievu un bērniem Ingu un Kārli.

Latvijas Ornitoloģijas biedrība

Alda Freiberga raksti žurnālā “Putni dabā”

- Freibergs A. 1995. Par apodziņu. *Putni dabā* 5.2: 106.
- Freibergs A. 1995. Lielī svīlpju bari. *Putni dabā* 5.2: 106.
- Freibergs A. 1996. Kukaiņu piekūnu novērojums. *Putni dabā* 6.2: 25.
- Freibergs A. 2000. Migrējošo putnu sugu sastopamības vērtējums Lejasciema apkārtnē 10 gadu periodā, izmantojot ķēršanas metodi. *Putni dabā* 10.1: 19–22.
- Freibergs A. 2012. Pirmais ziemeļu ļauķīša novērojums Latvijā. *Putni dabā* 2012/1–2: 44.
- Freibergs A. 2015. Putnu gredzenošana Lejasciema pagasta “Tirzmalās”. *Putni dabā* 2015/3: 12–19.
- Freibergs A. 2016. Kā Lejasciemā apgredzenoja pirmo baltvaigu zosi Latvijā. *Putni dabā* 2016/4: 16–17.

Foto: Aldis Freibergs

Ziemeļu ļauķītis *Phylloscopus borealis* 18.09.2011. Lejasciemā – pirmais un līdz šim vienīgais sugas novērojums Latvijā.

Urālpūces *Strix uralensis* balss Lejasciema mežos tikai Aldim Freibergam zināmā vietā (ej.uz/uralpuce). Ierakstu veicis Agris Celmiņš, kopā ar Aldi sēžot zem koka, kurā dziedāja urālpūce. Ierakstā dzirdama urālpūces t. s. “alternatīvā dziesma”.